

بهره برداری صلح آمیز از انرژی هسته‌ای

علی محمد بشارتی

مقدمه

درست شده‌اند. وی برخلاف دموکریت که تفاوت اشیاء را در شکل اتمی آنها می‌دانست. در جرم و اندازه آنها اعلام کرد. دالتون همچون دموکریت معتقد بود که اتم رانمی توان شکست و تجزیه کرد.

سالها پس از مرگ دالتون، نظریه وی همیشه مورد تأیید دانشمندان فیزیک بود. در قرن بیستم «آلبرت انیشتین» دانشمندیهودی غیر صهیونیست آلمانی مقیم آمریکا به این نتیجه رسید که اتم نیز قابل شکستن است. انیشتین معتقد شد چنانچه هسته اتم شکافته شود انرژی خارق العاده‌ای آزاد می‌شود. او با فرمول معروف $E=MC^2$ میزان انرژی آزاد شده از شکستن هسته اتم را به نمایش

سه قرن قبل از میلاد حضرت مسیح، یکی از دانشمندان یونان به نام «دموکریت» پس از دقت فراوان و مطالعات زیاد پیرامون اشیاء مختلف و بررسیهای همه جانبه نتیجه گرفت که:

تمامی اشیاء از ذرات ریز به نام «اتم» (Atom) تشکیل شده است. دموکریت می‌گفت اتم غیر قابل شکستن است.

نزدیک به دو هزار سال پس از «دموکریت» دانشمندی انگلیسی «جان دالتون» با مطالعه علمی بر روی اشیاء و با توجه به نظریه دموکریت گفت:

تمامی اشیاء از ذرات گوی مانند بسیار ریزی

گذاشت. در ترسیم و توضیح نظریه انیشتین باید بگوییم اگر مثلاً یک کیلوگرم از یک عنصر اکتیویته مانند «اورانیوم» رابخواهیم قدرت انرژی آن را بدانیم چنین می شود: $E=MC^2$

$$E = 1000 \times 300,000 \times 300,000$$

یعنی جرم جسم (یک هزار گرم) در سرعت نور به توان ۲.

بعدها «اپین هایمر» دستیار معروف انیشتین موفق شد نظریه استاد خود را اجرایی کند و انرژی توفنده و بی رقیب حاصل از شکستن هسته اتم را آزاد نماید.

امروزه به برکت پیشرفتهای علمی دانشمندان توانسته اند با آزاد کردن و کنترل انرژی عظیم حاصل از شکستن هسته اتم تحولات شگفت انگیز و فوق العاده ای در جهان به وجود آورند و بشر را از فرایند این فناوری ارزشمند بهره مند سازند. امروزه صدها نیروگاه هسته ای در سراسر دنیا که با سوخت هسته ای کار می کنند بشر را از فواید عظیم آن برخوردار کرده اند. علاوه بر آن صدها زیردریایی و کشتی و ناو و ناوشکن و دیگر ادوات از این تکنولوژی بهره گرفته اند. غیر از اینها، اثرات شگفت آور این دانش، در مسائل پزشکی، غیر قابل انکار است.

دریغ و درد که بعضی از انسانها خودخواه و غیرمسئول و مردم گریز و قانون ستیز با سوء استفاده از انرژی اتمی، شیرینی این دستاورد تلاش این مقاله بررسی ملی پروسه استفاده از انرژی اتمی در مصارف صلح آمیز و مخالفت همه جانبه با تولید و تکثیر و انباشت سلاحهای هسته ای است. به امید روزی که دنیا شاهد جهانی دور از سلاح اتمی باشد.

در سپیده دم روز ششم اوت ۱۹۴۵ میلادی سرگرد کُنراد آمریکایی که خلبانی هواپیمای SW را به عهده داشت، بمبی به نام «لیتل بوی Boy Little» را بر روی شهر هیروشیما رها کرد. این بمب در فاصله ۶ متری زمین منفجر شد. امواج عظیم قارچی شکل حاصل از این انفجار، انرژی

عظیم به همراه آتشی فراگیر به پا خاست. شدت انفجار به حدی بود که کلیه ساختمانها را با خاک یکسان کرد و هر گونه بنا و مقاومتی را در هم کوبید و به تلی از ویرانه تبدیل کرد. تشعشعات حاصل از این انفجار در ویرانی و نابودی حرث و نسل مأموریت اولیه بمب را تکمیل کرد و هر گونه حیات و آثار زندگی را در این شهر در هم پیچید و بنیاد هستی را از ریشه خشکاند. میزان تلفات و ضایعات حاصل از این انفجار را هرگز ژاپنها نتوانستند به دقت اعلام کنند. غوغای جنگ و پیشرویها و عقب نشینیهای حین جنگ فرصتی برای پرداختن به وسعت ویرانیهانگذاشت.

هنوز دولت و ملت ژاپن در خلسه این رویداد عظیم و بی سابقه بودند که انفجار مشابهی شهر زیبای ناکازاکی را به سرانجام هیروشیما مبتلا کرد. نفسها در سینه ها حبس شد و ماشین جنگی ژاپن به سسکه افتاد. شیور جنگ تغییر آهنگ داد و دیگر طبل جنگ به صدا در نیامد و خاموشی، سراسر جبهه ها که از ولادی وستوک تا برلین و از لندن تا «پرل ها ربور» را در گرفته بود فراگرفت.

اخبار این دو انفجار، شکستهای عظیم رایش سوم در جبهه های روسیه که از مسکو تا استالینگراد گسترش یافته بود را شدیداً تحت تأثیر قرار داد. رخداد عظیم هیروشیما و ناکازاکی به یکباره «هایل هیتلر» را به فراموشی سپرد. شعارها و سخنرانیهای «پیشوا» از رونق

افتاد و کم بیننده شد. مردم دنیا، به خصوص مردم اروپا، خاصه اتباع آلمان اخبار هیروشیما را دقیقاً تعقیب می کردند. آنها شدیداً علاقه مند بودند که اطلاعات خود را پیرامون «Little Boy» افزایش دهند و از ماهیت بمب می پرسیدند و از وسعت عملیات و شعاع عملکرد بمب، سؤال می کردند. دیری نباید که اطلاعات دست اول از شاهکار (!؟) آمریکا در هیروشیما منتشر شد. خبرها حاکی از آن بود که کاپیتان کُنراد «بمب اتمی» بر روی شهر هیروشیما انداخته است. در این انفجار چیزی در حدود ۱۶۰ هزار نفر در شهر کشته شدند و جمع بسیار زیادی که در شعاع مستقیم عملکرد بمب نبودند شدیداً مجروح گشتند. تعداد زخمیها نیز هرگز مشخص نشد.

پس از این دو انفجار که به فاصله ۷۲ ساعت صورت گرفت از دو شهر پر جمعیت و پر رونق هیروشیما و ناکازاکی جز ویرانه ای نماند و تلاشهای عظیم سازندگی و اقتصادی و جنگی این دو شهر برای همیشه به خاموشی گرایید.

دیری نباید که قلب تپنده جنگ ژاپن در همه جبهه ها از تپش افتاد و نای فراگیر جنگ قطع شد. ماشین نیرومند برتری طلبی ژاپن آهنگ دیگر سر داد و شعارهای پیشروی تغییر یافت. خلبانان جسور و از جان گذشته و بی باک ژاپن معروف به «کامیکازه» بر روی باندها فرودگاهها ماندند. همانهایی که در حمله به پایگاه عظیم دریایی آمریکا در هاوایی، معروف

به «پرل هاربور» از خود شهامت و شجاعت بی‌سابقه‌ای بروز دادند. که حاصل کار آنها غرق کردن ۱۷ ناو و ناوچه و ناوشکن و کشتن بیش از ۲۷۰۰ ملوان و عناصر نیروی دریایی آمریکا بود.^(۱)

حمله ژاپن‌ها به هاوایی و پایگاه پرل هاربور جو سیاسی داخلی آمریکا و افکار عمومی مردم این کشور را به کلی عوض کرد. در عرض چند

ساعت، ناوگان هواپیما بر ژاپن با ۳۶۰ هواپیما شش ناوشکن آمریکایی را در بندر هاوایی از بین برد و بیش از ۱۸۰ هواپیمای نیروی دریایی و هوایی آمریکا را منهدم کردند. تلفات نظامی و غیرنظامی در حمله ژاپن‌ها ۲۴۷۶ نفر کشته و صدها نفر مجروح بود.^(۲)

تله آمریکا برای ژاپن

هر چند صف کشته‌ها و مجروحان جنگ جهانی دوم بسیار طولانی بود و میزان خسارتهای اقتصادی جنگ هم بسیار فوق‌العاده و دردآور بود اما آمریکا که دور از اروپا و آسیا قرار داشت و همواره به دنبال فرصتی بود تا خودی نشان دهد و با اعلام موجودیت جدید، وارد عرصه مسائل بین‌المللی گردد و نقش و سهم خود را با معماری جدید دیپلماسی و سیاسی مطرح، تعقیب و به دست آورد، شروع جنگ جهانی را بهانه خوبی قرار داد تا:

اولاً: خود رأساً وارد کارزار نشود تا دخالت در جنگ یک ضرورت ملی یابد.

ثانیاً: خستگی اروپا و طولانی شدن جنگ و مشکل جدی اقتصادی اروپا، دولتمردان اروپایی را وادار کند تا از آمریکا بخواهند به حمایت آنها وارد جنگ شود.

ثالثاً: آمریکا با دخالت در جنگ و پیروزی بر دول محور، در اروپای آینده با سازوکار تعیین شده آمریکایی (ناتو) نقش راهبردی را به عهده

حمله مستمر ژاپن‌ها افکار عمومی را در آمریکا شدیداً تحت تأثیر قرار داد. مردمی که تا دیروز خواستار بیطرفی آمریکا در جنگ بودند. یکپارچه دولتمردان آمریکایی را برای شرکت در جنگ به منظور پایان دادن به تلفات سنگین اقتصادی و انسانی جنگ زیر فشار قرار دادند.^(۳)

بیست و چهار ساعت پس از حمله ژاپن‌ها، در هشتم دسامبر ۱۹۴۱ میلادی (هفدهم آذرماه ۱۳۲۴ هجری شمسی) دولت آمریکا به دول محور یعنی ژاپن، آلمان و ایتالیا اعلام جنگ کرد. قطعنامه اعلام جنگ در کنگره آمریکا تنها با یک رأی مخالف از تصویب گذشت. با دخالت آمریکا در جنگ، اقتصاد پر مشکل آمریکا، حرکت

شدند.

در جبهه ژاپن

گفتیم که آمریکا از خیلی قبل در صدد ورود به مسائل بین‌المللی بود. مجموعه فراز و فرودهایی که برای دیپلماسی انگلیس، در کشورهای تحت سلطه ایجاد شده بود، بریتانیا را مجبور می‌ساخت که به تدریج از این کشورها عقب‌نشینی کند.

بیداری ملی، مشکلات اقتصادی، شرایط داخلی و مخالفت‌های بین‌المللی عوامل چهارگانه‌ای بودند که انگلیس را در نگهداری دول تحت سلطه، به تجدید نظر وادار ساخته بود.

از طرف دیگر، آمریکا محور سیاست خود را در خاور دور قرار داده بود در خاور دور قدرت مانور برای آمریکا در آن سالها بیشتر از نقاط دیگر بود. بنابراین، آمریکا نیاز داشت تا بهانه لازم برای حضور بیشتر در منطقه به دست آورد.

استراتژی آمریکا در این مورد تحریک ژاپن به حمله گسترده به قوای آمریکا بود.

اخیراً کتابی در آمریکا تحت عنوان «روز فریکاری» چاپ و منتشر شده است. نویسنده کتاب به نام (روبرت بی استی نت B. Sty. Net. Robert.) معتقد است که دام حمله ژاپن به پرل هاربور را خود آمریکاییها در مسیر ژاپن قرار داده‌اند. آمریکا با یک طرح مرحله به مرحله ژاپن را برای نابودی خود به دست، خود آماده کرد. این هشت مرحله عبارت‌اند از:

۱- استفاده از پایگاه‌های دریایی انگلیس در

گیرد.

رابعاً: دولتمردان آمریکایی با حمایت مردم خود، در جنگ وارد شوند. در آن صورت تلفات و خسارت‌های جنگی کم‌اهمیت گردد و از این مهم تر دست آمریکا برای هر گونه اقدامی در جنگ باز می‌شود. بدون آنکه از ناحیه ملت خود و به قول معروف «پشت جبهه» نگرانی احساس کند.

آمریکا با این تمهیدات وارد جنگ شد. آمریکا در جبهه اروپا با متحدی درمانده و نیازمند مانند انگلیس مواجه بود. انگلیس که پدر خوانده آمریکا محسوب می‌شد دست نیاز خود را به سوی آمریکا دراز کرده بود. آمریکا این دست را به شرط «پیروی بی‌چون و چرای انگلیس از آمریکا بعد از جنگ جهانی دوم» به گرمی فشرد.

آمریکا پس از شرکت در جنگ، شکست‌های سنگینی را بر قوای رایش سوم (آلمان هیتلری) وارد آورد. «ژنرال مونتگمری» در شمال آفریقا به کرات توانست «مارشال رومل» آلمانی که شکست‌ناپذیر می‌نمود را شکست دهد. رومل که به روباه صحرا معروف شده بود عنصری فهمیده، باهوش، خشن، آدم‌کش و هواخواه قلبی هیتلر بود. مونتگمری توانست نخستین بار طعم تلخ شکست را به «هایل هیتلر» بچشانند...

با دخالت آمریکا اوضاع جبهه‌ها تغییر کرد. قوای رایش سوم پس از شکست‌های متوالی نخست متوقف و تدریجاً مجبور به عقب‌نشینی

اسلحه‌ای بلااستفاده در این سالهای طولانی و پرتنش و پرتنش که جنگ و خونریزی عنصر تفکیک‌ناپذیر دیپلماسی پنهان و آشکار قدرتها و ابرقدرت قرار داشته است و کشورهای برخوردار از توان هسته‌ای، به رغم تولید انبوه موشکهای عظیم و قاره‌پیما، با کلاهکهای نیرومندی هیدروژنی و ترونی و اورانیومی و پلوتونیومی مجهزند و میلیاردها دلار هزینه این سلاحهای مخرب و کشتار جمعی شده و می‌شود و هر روز بر کمیت و کیفیت نیروگاههای هسته‌ای اضافه می‌گردد. به رغم تضاد و تبادلین فکری و سیاسی و خاستگاهی که بین دارندگان این سلاحها وجود داشته و دارد هرگز هیچ کشوری در صدد استفاده از این سلاحها بر نیامده است. نگارنده با اطلاع نسبی از نیات قدرتهای برخوردار و ترس از واکنشهای غیرقابل پیش‌بینی تصور ندارد با توجه به مرزبندیهای سیاسی - اقتصادی موجود در آینده نیز کشوری در صدد استفاده از این سلاحها برآید.

مخالف با تولید سلاح هسته‌ای

بنابراین استفاده از سلاح اتمی بدترین، زشت‌ترین، جنایت‌بارترین و خطرناک‌ترین نوع استفاده از انرژی هسته‌ای است. جمهوری اسلامی ایران همواره و همیشه مخالف تولید، تکثیر، انباشت و استفاده نظامی از این دستاورد عظیم بشری بوده است.

گوش هر انسان متعهد هنوز به ناله‌های

سنگاپور.
۲- کمک به دولت چیانکایچک در چین بر علیه ژاپن.
۳- استفاده از پایگاههای هلند در اندونزی علیه ژاپن.
۴- اعزام نیروهای ویژه به فیلیپین و سنگاپور و سایر بنادر خاور دور.
۵- استقرار دو گروه زیر دریایی در آبهای خاور دور.
۶- تحکیم قوای دریایی آمریکا در هاوایی.
۷- تحریم اقتصادی ژاپن.
۸- همکاری همه‌جانبه با انگلیس در اداره دول تحت سلطه.

ژاپن‌ها که سخت در چین و بسیاری از کشورهای خاور دور دست به پیشرویهای گسترده زده بودند و در تمام جبهه‌ها دست بالا داشته و شکست‌ناپذیر می‌نمودند با این طرح، شدیداً تحریک شدند و با حملات مکرر و گسترده به نیروهای آمریکایی، راه را برای هرگونه جنایت برای دشمن تازه‌نفس یعنی آمریکا باز گذاشت.

همان‌گونه که گفتیم ایالات متحده آمریکا با استفاده از بمب اتمی، دو شهر مهم ژاپن هیروشیما و ناگازاکی را با سکنه آن به خاک و خون کشید و از هستی ساقط کرد.

بیهودگی تولید سلاح هسته‌ای

از آن روز ۵۸ سال می‌گذرد. سلاح اتمی

دلخراش و فریادهای استغاثه مجروحان و نبودند. (۵)

عضویت ایران در NPT

برای توضیح بیشتر پیرامون همکاری کشورمان با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، نخست قدری به گذشته برمی‌گردیم و به تاریخچه این رویداد مهم می‌پردازیم:

در سال ۱۹۶۸ میلادی، قدرتهای برخوردار از فناوری اتمی، در مجمع عمومی سازمان ملل، پیمانی را به تصویب رساندند که تلاشهای اتمی را به شدت محدود می‌کرد و دیگر کشورها را از دسترسی و برخورداری از این تلاش علمی، منع می‌نمود. نام این پیمان «پیمان منع گسترش سلاحهای هسته‌ای» است که نام اختصاری آن NPT است.

این پیمان، کشورهای عالم را به دو دسته تقسیم می‌کرد.

۱- کشورهای برخوردار از دانش هسته‌ای.

۲- کشورهای فاقد سلاح هسته‌ای.

برابر ماده ۹ این پیمان، کشورهایی دارای دانش هسته‌ای و سلاح اتمی هستند که تا قبل از ژانویه ۱۹۶۷ میلادی حداقل یک سلاح هسته‌ای یا وسیله انفجاری، ساخته و آزمایش کرده باشند.

با تعریف فوق، فقط پنج کشور دارای مشخصات فوق بودند. آمریکا، انگلیس، اتحاد شوروی، فرانسه و چین.

از آن به بعد هیچ کشوری حق آن را نیافت

انسان شرافتمندی نمی‌تواند این ناله‌ها را نشنود و از تکرار حوادث مشابه نگران نباشد. فریادهایی که در گلوها خفه شد و ناله‌هایی که بر نیامده از نای مجروحان، برای همیشه خاموش گشت. برای پی بردن به بخشی از این فاجعه به یک سند بسنده می‌کنیم:

تور هیروشیما

کودکان هیروشیمای بمباران شده جنوب غربی ژاپن، اخیراً در گردشی با قطارهای شهری از بقایای حمله اتمی ۵۸ سال پیش آمریکا دیدن کردند و با گوش دادن به قصه‌های بازماندگان، به ابعاد این حمله پی بردند.

می‌گویند این برنامه که یک سازمان محلی توسعه آموزش فرهنگ صلح، بانی آن است هر سال در آستانه سالروز بمباران اتمی «هیروشیما» انجام می‌شود. امسال نیز ۸۰ کودک دبستانی به همراه پدران و مادرانشان سوار بر دو قطار شهری که هنوز بعد از ۵۸ سال کار می‌کنند با این برگ تلخ از تاریخشان از نزدیک آشنا شدند. «ناتو سورا» ۸۵ ساله که از بازماندگان بمباران اتمی است برایشان تعریف کرد که خیلی از پدر و مادرها بعد از این بمباران نتوانستند اجساد بچه‌هاشان را پیدا کنند چون هیچ کدام از اجساد بعد از سوخته شدن در گرمای ۲ هزار درجه‌ای تشعشعات، قابل شناسایی

همچنین «اعضای این پیمان در صورت توانایی، باید به صورت انفرادی یا به صورت اتفاق سایر اعضا یا سازمانهای بین‌المللی، در توسعه بیشتر استفاده از انرژی هسته‌ای با اهداف صلح‌جویانه، مخصوصاً در قلمرو اعضای که فاقد سلاح هسته‌ای می‌باشند، مشارکت کنند».

ایران از همان آغاز، عضویت این پیمان را پذیرفته است و از آن به بعد نیز صادقانه از این پیمان پاسداری کرده است.

برابر ماده اول این پیمان، کشورهای دارنده دانش تکنولوژیک حق انتقال این دانش را به کشورهای دیگر ندارند. چه مستقیم و چه غیرمستقیم. البته دانشی که موجب ساخت سلاح اتمی شود.

استفاده صلح‌آمیز از انرژی اتمی

همان گونه که توضیح دادیم، برابر ماده چهارم این پیمان، هیچ کشوری نمی‌تواند کشورهای دیگر را از دانش هسته‌ای برای استفاده صلح‌آمیز، محروم کند. به عبارت دیگر، قدرتها و ابرقدرتها حق ندارند مواد این پیمان را به گونه‌ای تفسیر کنند که دیگر کشورها نتوانند از این دانش عمیق و فراگیر بهره ببرند.

جمهوری اسلامی ایران بنا به استقلال طلبی و نیاز برخورداری از فناوری هسته‌ای و اینکه سوختهای فسیلی علاوه بر آثار تخریبی زیست محیطی و آلودگیهای گسترده و غیربهداشتی بودن و از همه مهم‌تر پایان‌پذیری این گونه

تا از چنین توانایی برخوردار شود. منبعد هم تصور نمی‌شود، کشور دیگری به این جمع داخل گردد. چرا که همه کشورهایی که تا قبل از ژانویه ۱۹۶۷ میلادی چنین دانشی داشته‌اند همگی عضو دائم شورای امنیت‌اند و حق وتو دارند!

در بند دوم از ماده دهم این پیمان آمده است:

مدت اعتبار پیمان NPT، ۲۵ سال است و اضافه شده است که پس از ۲۵ سال با تشکیل کنفرانسی، در مورد تمدید آن تصمیم‌گیری خواهد شد. در سال ۱۹۹۵ میلادی (مطابق با سال ۱۳۷۴) کنفرانس تشکیل شد و این پیمان با رأی کشورهای عضو، برای مدت نامحدودی تمدید گردید.

ماده چهارم این پیمان به وضوح تصریح می‌کند: «هیچیک از مواد این پیمان به گونه‌ای نباید تفسیر شود که به حقوق غیر قابل انکار هر یک از اعضای این پیمان، برای توسعه تحقیقات، تولید و بهره‌برداری صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای، خللی وارد کند. این بهره‌گیری، بدون هر گونه تبعیض و بر اساس مواد ۱ و ۲ پیمان خواهد بود».

در ادامه ماده چهارم آمده است:

کشورهای دارای تکنولوژی هسته‌ای، ملزم به تبادل هر چه سریع‌تر تجهیزات، مواد، دانش و اطلاعات فنی، تکنولوژی هسته‌ای به سایر کشورها و برای مصارف صلح‌جویانه شده‌اند.

سوختهای محدود، مجبور است از هم اکنون برای فردای خود به فکر انرژی جایگزین باشد. تا آنجا که در دانش نگارنده است جهان امروز نتوانسته است جایگزین مناسبی به جز انرژی اتمی برای سوختهای معمول و معروف به سوختهای فسیلی بیابد. استفاده از انرژی باد و آفتاب و غیره نه تنها در شرایط موجود و با تکنولوژی امروزی جایگزین مناسبی نیست بلکه مقرون به صرفه هم نیست، ضمن آنکه در دسترسی همگان هم نمی باشد. به دور از جوسازیها و دروغ پراکنیها و فرافکنیها که در دنیا بر علیه تلاشهای مسئولانه و منطقی و قانونی کشورمان در برخورداری از انرژی هسته ای وجود دارد، ما با دقت و به دور از این هیاهوها، به مسیر خود در استفاده صلح آمیز از انرژی اتمی ادامه خواهیم داد. چیزی که هم قانونی است و هم حق طبیعی کشورهاست.

ممكن نیست کشوری با ظرفیت و مسئولیت ایران، بپذیرد که از یک حق مسلم و صریح، خود را محروم کند. تصور می کنم دنیا مسئولیت پذیری و قانونگرایی ما را به خوبی فهمیده باشد. ما کشوری نیستیم که به لحاظ خاستگاه اعتقادی و فکری خود، از اصول خارج شویم و به اموری دست زنیم که با عقل و شرع مخالفت دارد.

اگر می خواهید انتقام بکشید و آنها را مجازات کنید مانند آنچه بر شما رفته است رفتار کنید ولی اگر صبر کنید و خویشتن دار باشید بهتر است و خداوند هم با خویشتنداران است. پیامبر پس از نزول آیات فوق فرمودند: باید صبر کرد و از انتقام خودداری نمود.^(۶)

در سال هشتم هجری که پیامبر فاتحانه وارد مکه شدند همه مشرکان را عفو کردند. این درس عملی اسلام است. پیامبر رحمت اجازه انتقام از بت پرستان خون آشام هم به کسی ندادند.^(۷) پیامبر اسلام هنگامی که لشکری مجهز می کردند تا به جنگ مشرکین مسلح بروند به آنها اکیداً سفارش می فرمودند. زنها، کودکان، پیران و بیماران را نکشید. درختان را قطع نکنید.^(۸) چشمه ها را و قنات را خراب نکنید. آبها را آلوده نسازید. به حیوانات آسیب نرسانید...^(۹) این آداب عملی اسلام و شعار باطنی مسلمانان و دستورات

فرازی افتخار آمیز از تاریخ اسلام

مشرکین در جنگ احد که در سال سوم هجری

موجب ناراحتی مردم آمریکا گشته است متأثریم... اینها درسهای اسلامی و آداب دینی ماست.

بنی آدم اعضای یک پیکرند
که در آفرینش زیک گوهرند
چو عضوی به درد آورد روزگار
دگر عضوها را نماند قرار
تو کز محنت دیگران بی غمی
نشاید که نامت نهند آدمی

موضعگیریهای رسمی کشورمان پیرامون

NPT

به کرات، مقامها و مسئولان برجسته و مسئول کشورمان بر مواضع اساسی و اصولی جمهوری اسلامی ایران راجع به مخالفت با تولید و تکثیر سلاحهای کشتار جمعی از جمله سلاح اتمی تأکید کرده‌اند. مقام معظم رهبری حضرت آیه الله خامنه‌ای روز چهارشنبه پانزدهم مرداد ماه امسال در جمع صمیمی مسئولان و کارگزاران و مقامات کشور ضمن تجزیه و تحلیل مسائل داخلی و بین‌المللی، پیرامون عمده‌ترین چالشهای جهانی بحث کردند. معظم له در بخشی از بیانات خود فرمودند:

«برخلاف تبلیغات و هیاهوی دشمن، ما به دنبال تولید سلاح هسته‌ای نیستیم و به‌طور اصولی و مبنایی با سلاحهای کشتار جمعی مخالفیم همان گونه که حتی در زمان جنگ تحمیلی نیز، ما

اجرای پیامبر آسمانی اسلام است. همان پیامبر که خداوند در شأن ایشان فرموده است.
وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ^(۱۰)

تو را فرستادیم که برای همه مردم عالم رحمت و مروت و محبت باشی.
پیامبر اسلام با چنین رسالتی الگو و اسوه همه مسلمانان هستند.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ^(۱۱)
به‌طور تحقیق رفتار پیامبر برای همیشه درس و خط مشی مسلمانان است.

و هر کس جز این راه برود هرگز بخشیده نخواهد شد و در آخرت از زیانکاران است.

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ^(۱۲)

با این مقدمه که قدری به درازا انجامید و ما مجبور شدیم برای روشن شدن مواضع اصولی و اساسی خود در مخالفت با تولید و تکثیر و استفاده از سلاحهای کشتار جمعی از آیات و روایات استفاده کنیم تردیدی برای هیچ کس نمی‌ماند که اسلام دین رحمت است. اسلام با تروریزم مخالف است. ما از نخستین کشورهای بودیم که حوادث یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱ آمریکا را شدیداً و صریحاً محکوم کردیم. ما از بی‌اعتنایی کشورها به مقررات بین‌المللی و کنوانسیونها نگرانیم. ما با تولید گازهای گلخانه‌ای که آثار زیانبارش امروز دامن اروپا را گرفته و دمای بی‌سابقه بالای ۴۰ درجه را بر آنها مستولی کرده، ناراحتیم. ما از بروز مشکلاتی که این روزها

تلاشهای بی نتیجه آمریکا

در ژوئن گذشته (خرداد ماه امسال) آمریکا تلاش بسیاری کرد که در اجلاس شورای حکام (که بالاترین مرجع تصمیم‌گیری در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی است) قطعنامه‌ای در محکومیت کشورمان به دلیل تلاش علمی در دستیابی به انرژی هسته‌ای جهت استفاده صلح‌آمیز، به تصویب برساند. که موفق نشد آمریکا مجدداً تلاش همه‌جانبه‌ای نمود تا کشورهای اروپایی را وادار سازد ایران را به دلیل این تلاشهای آشکار و قانونمند، زیر فشار قرار دهند. اتحادیه اروپا نیز بعضاً تحت تأثیر این فشارها قرار گرفته و ایران را به «تعلیق درآوردن معاهدات و توافقات اقتصادی» تهدید کردند. هرچند ما این تهدیدات را جدی نمی‌دانیم و این موضعگیری را برای دلخوشی آمریکا محسوب می‌کنیم. به همین دلیل آقای «یوشکا فیشر» وزیر امور خارجه آلمان در تماس تلفنی با آقای کمال خرازی وزیر امور خارجه کشورمان گفت: «موضع دولت آلمان نسبت به ایران تغییری نکرده است و آلمان از همکاری ایران با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی استقبال می‌کند».^(۱۵) این موضوع نشانگر آن است که اتحادیه اروپا به منافع دراز مدت خود می‌اندیشد. البته چنانچه اتحادیه اروپا بخواهد در این مورد از آمریکا دنباله‌روی کند و ایران اسلامی را از استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای منع

سلاحهای میکروبی و شیمیایی را سلاحهای ممنوع می‌دانستیم».^(۱۳) موضع صریح، روشن، شفاف و بدون ابهام مقام معظم رهبری، تردیدی باقی نمی‌گذارد که جمهوری اسلامی به دنبال آرامش در منطقه و دردنیاست. اگر قدرتهای تمامیت‌خواه، فرافکنی نکنند هیچ‌گونه مشکلی در اطلاع‌جهانی از مواضع رسمی ما پیرامون NPT نمی‌ماند. در همان جلسه جناب آقای خاتمی رئیس محترم جمهوری طی نطقی پیرامون همین مسئله گفت:

«در سیاست راهبردی دفاعی و نظامی جمهوری اسلامی، سلاح اتمی هیچ جایگاهی ندارد زیرا این نظام بر اساس مبنای اسلامی و اخلاقی خود نمی‌تواند از این سلاح استفاده کند. ایشان در ادامه گفت: استفاده از سلاح اتمی و خاکستری کردن یک شهر و چندین نسل را به نابودی کشاندن، کار آمریکاست نه کار جمهوری اسلامی که در چارچوب اخلاقی اسلام شکل گرفته است. ایشان در ادامه توضیح داد: اما جمهوری اسلامی ایران از تکنولوژی و علم هسته‌ای به عنوان پایه قدرت مشروع مردم و نظام دست نخواهد کشید زیرا در صورت چنین کاری، ملت ایران هیچگاه مسئولان نظام را نخواهد بخشید».^(۱۴)

نماید ما نیز در روابط خود با این اتحادیه تجدید نظر خواهیم کرد. پس از ۲۵ سال که از انقلاب اسلامی می‌گذرد تصور می‌کنم آلمان و فرانسه و ایتالیا، جمهوری اسلامی ایران را شناخته باشند. ما بیش از همه کشورهای خاورمیانه، در حفظ صلح و مبارزه با تروریسم و مخالفت با سلاحهای کشتار جمعی و جلوگیری از قاچاق مواد مخدر به اروپا، تلاش مجددانه داشته‌ایم. ایران به منظور جلوگیری از ورود مواد مخدر به اروپا و دیگر کشورها بیش از ۵۰۰ شهید و چند هزار نفر مجروح داده است. ما بر این موضع خواهیم بود و به رسالت خود ادامه می‌دهیم. این تلاشها، برخاسته از مقررات و باورهای خودمان است. ضمن آنکه با هر گونه تهدید مقابله می‌کنیم و تهدید را با تهدید پاسخ می‌دهیم.

مخدوش شدن حاکمیت ملی

البته مواضع ما برخاسته از تفکر و ایدئولوژی اسلامی ماست. هیچ کس نمی‌تواند ما را از این اصول خود، سرد کند و یا به عقب نشینی وادارد. مخالفت با تولید و تکثیر و استفاده غلط از انرژی هسته‌ای در تهیه سلاح نظامی، جزء اصول مسلم ماست. ما هرگز از این اصول عدول نخواهیم کرد. گذشت زمان بر این مواضع اساسی بی‌تأثیر است. عوامل متعدد و برانگیزنده و تهدید کننده، مانند جنگ و غیره ما را از راه خود باز نمی‌دارد. در اوج جنگ با دشمن بعثی، به خصوص در آن شرایط پرتنهاب و پرتشنج و عصبانی‌زا، و در آن وقت که رژیم تبهکار صدام،

کسانی که از نفوذ فوق‌العاده امپریالیستها و صهیونیستها در مجامع بین‌المللی آگاهی دادند به خوبی می‌دانند که پذیرفتن ۹۳+۲ حاکمیت ملی ما را مخدوش می‌کند و ما را به لحاظ سیاسی و اجتماعی در شرایط غیر قابل قبولی قرار می‌دهد.

همگان به یاد داریم وقتی که کارشناسان آژانس بین‌المللی و بازرسان سلاحهای کشتار جمعی اجازه یافتند به منظور کشف سلاحهای ممنوعه، از عراق بازدید کنند دیگر هیچ نقطه‌ای

با برخورداری از حمایت تکنولوژیک صهیونیسم و امپریالیزم، به استفاده گسترده از سلاحهای شیمیایی دست یازید و صف کشته‌ها و مجروحان ما را طولانی کرد، ما باز هم به اصول خود پایبند ماندیم. از آن گذشته در آن سالهای جنگ، رژیم وابسته عراق، شهرها و مراکز مسکونی کشورمان را مورد حملات ناجوانمردانه موشکی خود قرار داد، در آن شرایط سخت، ما هر چند قدرت مقابله بمثل را داشتیم باز هم خویشتندار شدیم و از مقابله بمثل که مابینت با ارزشهای انقلابی ما داشت خودداری نمودیم. امروز نیز بر همین نهج هستیم.

مخالفت با پروتکل ۹۳+۲

ما استفاده صلح آمیز از انرژی صلح آمیز را می‌خواهیم. تلاش ما در این مورد واضح و روشن است. ما همواره اعلام کرده‌ایم که عزم خود را در استفاده مسالمت آمیز از انرژی اتمی جزم کرده‌ایم. بنابراین با پیوستن به پروتکل ۹۳+۲ مخالفیم.

پروتکل ۹۳+۲ چیست؟

به جهت دستیابی گروهی از کشورهای در حال رشد به فناوری هسته‌ای کشورهای برخوردار از این دانش که نمی‌خواستند در آینده برای خود رقیب درست کنند در صدد برآمدند که برخورداری از دانش اتمی را محدود و تاحدودی ممنوع سازند. از آنجایی که نمی‌شد کشورها را

با زور و یا ارعاب و تهدید از دستیابی به انرژی توفنده باز داشت بنابراین قدرتهای برخوردار، در سال ۱۹۹۳ میلادی پروتکل الحاقی را تهیه و به تصویب رساندند. به موجب این پروتکل، بازرسان آژانس بین‌المللی اتمی می‌توانند در هر زمان از هر مکان در کشورهایی که پروتکل را پذیرفته‌اند بدون اطلاع قبلی و به صورت سرزده بازرسی کنند. از آنجا که قرار بود متن پروتکل ظرف ۲ سال آماده شود به پروتکل ۹۳+۲ معروف شد.

بارها گفته‌ایم و باز هم تکرار می‌کنیم که جمهوری اسلامی ایران به دلایل متعدد با تولید و استفاده سلاح اتمی مخالف است. عمده‌ترین دلایل ما حول دو محور است:

۱- تولید و استفاده از سلاحهای کشتار جمعی مخالف صریح قرآن کریم و روایات اسلامی و ملاحظات شرعی است. قرآن کریم شدیداً مسلمانها را در حین جنگ و پیشروی از کشتن زنان و پیرمردان و کودکان منع کرده است. اسلام از انتقام گرفتن هم نهی فرموده است. با این بدیهیات، از دید ما سلاح کشتار جمعی از جمله اسلحه اتمی، فاقد ارزش و اعتبار و کارایی است.

۲- پس از آنکه آمریکا در ششم اگوست ۱۹۴۵ در هیروشیما و در نهم اگوست ۱۹۴۵ بمب اتمی را در شهر ناکازاکی به کار برد و صدها هزار نفر از مردم بی‌گناه اعم از زن و مرد و پیر و جوان و بیمار و را جزغاله کرد. موج عظیمی از مخالفت مردمی بر علیه آمریکا و بر علیه سلاح هسته‌ای

به پا خاست. موجی که حتی «اوپن هایمر» سازنده اولین بمب اتمی را به پشیمانی و بعدها به اختلال حواس کشاند. از آن روز تا به امروز علی‌رغم توسعه و تکمیل و تولید انبوه سلاحهای هسته‌ای و هیدروژنی و نترونی هیچ استفاده‌ای از این سلاحها نشده است. با توجه به اینکه مواد رادیواکتیویته دارای وزن بحرانی است یعنی نمی‌توان بیش از حد متعارف آن را انباشت کرد تولید این گونه سلاحها بیمورد است.

پانوشت‌ها

- ۱- درسهای جنگ جهانی دوم، ص ۵۴۳.
- ۲- کامیکازه‌ها، ص ۹۶.
- ۳- شکست و تسلیم ژاپن، ص ۱۶۳.
- ۴- روزنامه کیهان ۸۲/۵/۲۶، مقاله پروفیسور مولانا، ص ۱۶.
- ۵- کیهان چهارشنبه ۱۵ مرداد ۱۳۸۲، ص ۱۶.
- ۶- زندگی محمد اثر حسینین هیکل، ص ۳۲۴ و فراهایی از تاریخ اسلام استاد جعفر سبحانی.
- ۷- تفسیر المیزان و تفسیر عیاشی و تفسیر درالمنثور و تفسیر صافی و تفسیر نمونه ج. ۱، ص ۴۵۸.
- ۸- از ظهور اسلام تا سقوط بغداد، اثر علی محمد بشارتی، ص ۵۸.
- ۹- کامل ابن اثیر ج ۸ ص ۲۴۸، مروج الذهب ج. ۱ ص ۱۱۶ و منتهی الامال ج ۱ ص ۱۰۵.
- ۱۰- سوره انبیاء آیه ۱۰۷.
- ۱۱- سوره احزاب آیه ۲۱.
- ۱۲- سوره عمران آیه ۸۵.
- ۱۳- روزنامه اطلاعات جمهوری اسلامی، همشهری، ایران، ابرار و کیهان ۸۲/۵/۱۶ ص ۱۴ متن کامل سخنرانی مقام معظم رهبری از شبکه یک سیما و از صدای جمهوری اسلامی منتشر شد. خبرگزاری ایرنا نیز متن کامل این سخنرانی را به همه جهان مخابره کرد. این موضعگیری بازتاب مثبتی در سطح جهان داشت.
- ۱۴- روزنامه ایران ۸۲/۵/۱۶.
- ۱۵- خبرگزاری ایرنا یکشنبه، بیست و دوم تیرماه ۸۲، روزنامه همشهری ۸۲/۴/۲۳، ص ۲.
- ۱۶- شبکه تلویزیونی الجزیره ۱۷ مارس ۲۰۰۳.

۳- مسابقه تسلیحاتی تا امروز نه تنها هرگز بازدارنده نبوده است بلکه تحریک کننده بوده است. تولید سلاح اتمی موجب تحریک همسایگان و منطقه خواهد شد و به مسابقه تسلیحاتی جدید منجر می‌شود. بنابراین باید از تولید سلاح هسته‌ای خودداری کرد. یک تلاش و عزم جهانی لازم است تا کشورهای دارای سلاحهای اتمی را وادار به انهدام این گونه سلاحها نماید.

با توجه به مراتب فوق، نگرانی قدرتها از تلاشهای اتمی ایران سیاسی می‌دانیم. به رغم تشریح مواضع اصولی و اساسی خود، جمهوری اسلامی تحت هیچ شرایطی در استفاده از انرژی اتمی تردید نخواهد کرد و تنها در صورتی کاملاً پروتکل الحاقی ۲+۹۳ را امضاء خواهد نمود. که آن را منطبق بر منافع ملی خود بداند.

نظرات و تفکرات موافقان امضاء پروتکل نمی‌تواند دربرگیرنده منافع ملی ما باشد. آنها تصور می‌کنند اگر ما این پروتکل را امضاء کنیم